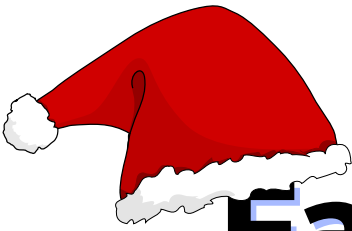

yönderle
akademi

Fark Yaratan
Eğitmenin Eğitimi
El Kitapçığı

Eğitime Derin Bakış

Alaz Han Canbolat

Eğitime Derin Bakış

Eğitimin Öğrenim Çıktıları

- Eğitim ve eğitmen kavramları
- Eğitim türlerini kavramak,
- Yetişkin öğrenmesi, pedagoji ve andragoji kavramlarını kavramak,
- Andragojinin ilkelerini kavramak,
- Yüksek Etkili Yetişkin Öğreniminin özelliklerini kavramak.

İçindekiler:

- Eğitim nedir
- ASK Modeli
- Muhteşem Eğitmen
- Yetişkin Eğitiminin İlkeleri
- Pedagoji & Andragoji
- Eğitim Türleri
- Yakınsal Gelişim Alanı
- Dale: Deneyim Konisi

Eğitimin Kısa Özeti

İnsanın doğumu ile başlayan öğrenme süreci yüzyıllar öncesinde “eğitim” kavramı ile daha da şekillenmiştir.

Bir insanın; duygusal, bedensel, zihinsel olarak sahip olduğu yeteneklerini belirlenen amaç doğrultusunda geliştirmesini sağlayan bu süreç; bilgi kazanmak, davranışlarını geliştirmek yolunda atılan adımların hepsini içerisine almaktadır. Ailede, çevrede başlayan eğitim okul ile devam eder ve birer yetişkin olduğumuzda farklı formlarla karşımıza çıkar.

“Eğitime Derin Bakış” eğitimimizde bu süreci inceleyerek kavramlara aşına olacak ve yetişkin için temellendirilmiş eğitim alanını ve eğitim türlerini kavrıyor olacağız.

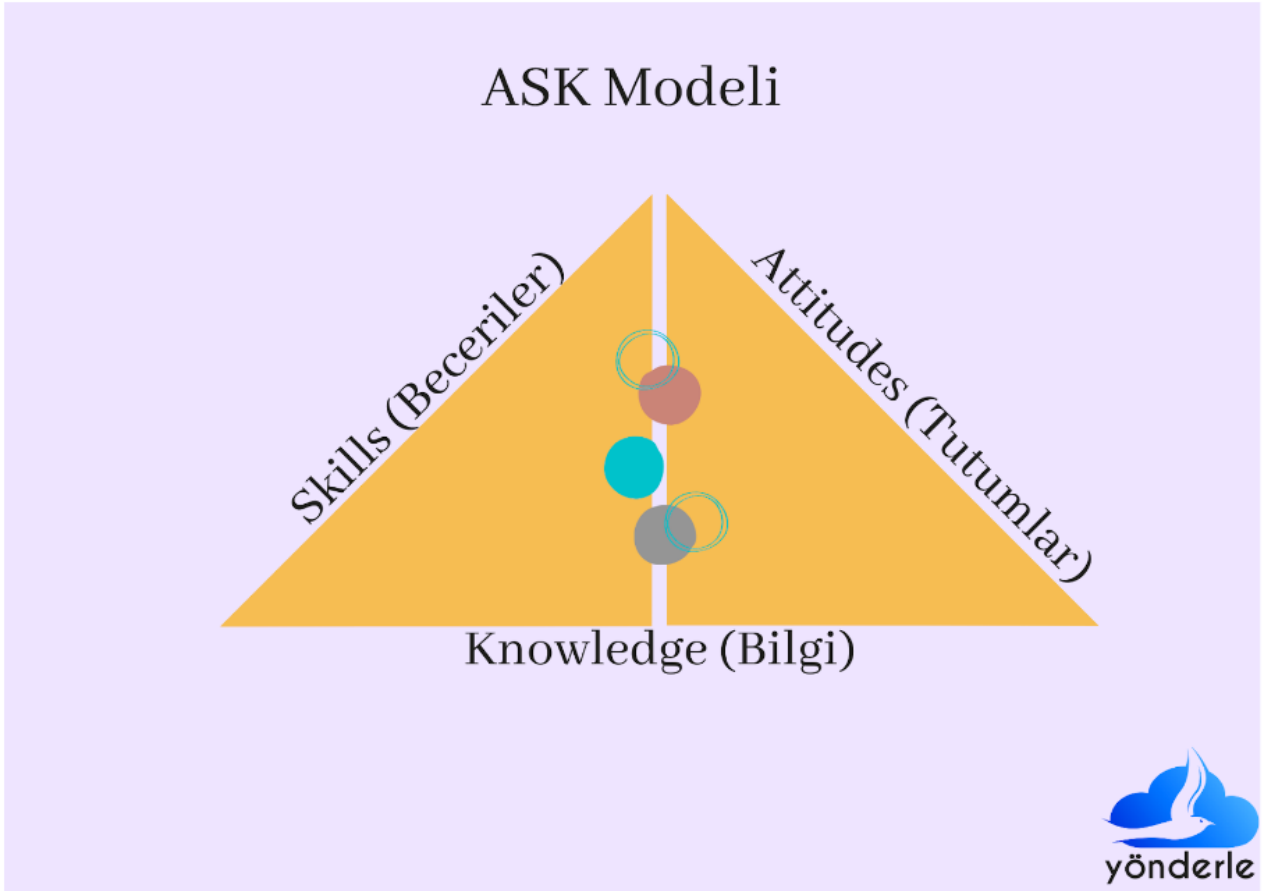

ASK Modeli

ASK'nın bileşenleri, Vinke'nin (2002) yetkinlik tanımından “bir bireyin belirli bir profesyonel, sosyal veya öğrenme durumunda etkili davranış için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları seçme ve kullanma yeteneği” olarak tanımlamıştır.

Bu üç bileşen, ASK modelinin kavramsal çerçevesini oluşturmakta ve tasarım disiplini mesleğin gerektirdiği temel parça ve bileşenlerine ayırmaktadır.

Pedagoji & Androgoji

Çocuk ve yetişkin eğitimindeki bazı kurallar birbirine benzemektedirler. Kimi zaman çocuk eğitiminde yetişkin eğitime ilişkin kurallar da kullanılabilir. Ancak, yetişkin eğitimlerinde çocuk eğitime ilişkin kuralları kullanarak eğitim yapmak eğitimin başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu iki eğitim yaklaşımını ve kurallarını bilmek ve yerinde kullanmak doğru olan uygulamaktır. Androgojik yaklaşımla eğitim programlarının geliştirilmesi, oluşturulması ve yönetimi yedi adımda sağlanır.

Bunlar:

- Öğrenme için uygun ortam oluşturma,
- Ortaklaşa plan yapmak için bir yapı oluşturma,
- Bilgilerin, gereksinimlerin ve değerlerin saptanması,
- Amaçların açık ve net olarak belirlenmesi,
- Öğrenim etkinliklerinin planlanması,
- Öğrenim etkinliklerinin uygulanması,
- Sonuçların değerlendirilmesi (gereksinimlerin, ilgilerin ve değerlerin yeniden değerlendirilmesi.)

Bu yedi adım birbirinden kopuk ve bağımsız basamaklar olarak değil, bir sarmal olarak değerlendirilmelidir. Bu biçimde “geribildirim sarmalı” kullanan “eğitim sistemi modeli” olarak incelenebilmekte ve yetişkin eğitimi için sürekli gelişme yöntemi olarak ele alınmaktadır.

Pedagoji & Androgoji

Pedagoji

“Bir çocuğa öğretmek veya rehberlik etmek” anlamındadır.

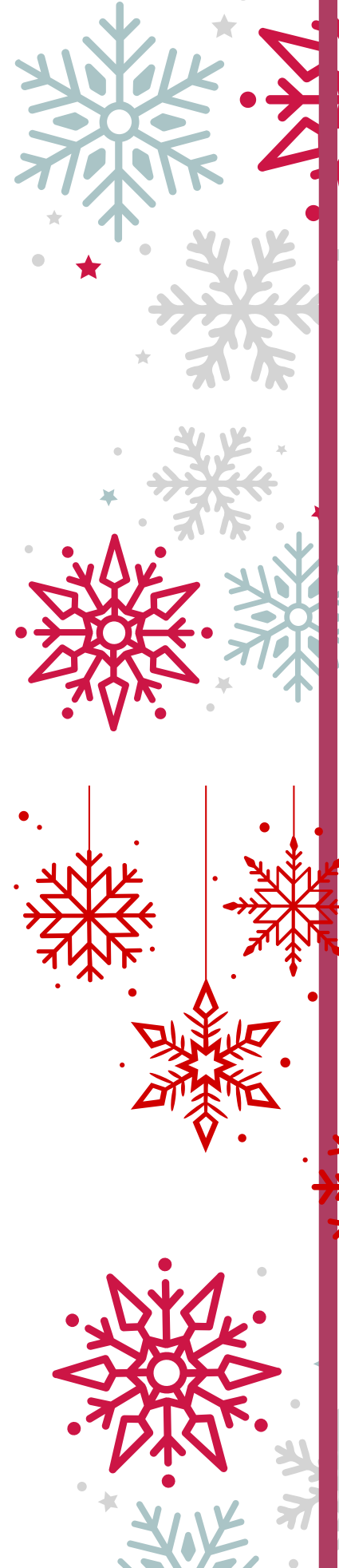
Pedagoji, androgojiye göre daha eski bir kelimedir. Pedagoji, kelime olarak 1500’lü yılların ikinci yarısından sonra görölmeye başlamıştır.

Androgoji

“Yetişkinlere öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler” olarak ifade edilir. 1800’lü yıllarda ilk olarak Alexander Knapp tarafından kullanıldı, 1960’larda Malcolm Knowles ile popülerlik kazandı.

Yetişkin Eğitiminin İlkeleri

Amerikalı eğitimci ve yetişkin öğrenme kuramının babası olan Malcolm Knowles'a (1913-1997) göre bir yetişkin bağımsız, kendi kendini yöneten özerk bir bireydir. Bu nedenle, yetişkinler öğrenmeye daha bağımlı olma eğiliminde olan, yön ve rehberliğe ihtiyaç duyan çocuklardan farklı şekilde yaklaşır. Knowles, yetişkinlerin nasıl öğrendiğine dair artan bilgi birikimini tanımlamak için “pedagoji”nin (Yunancada “önde gelen çocuklar”) aksine “andragoji” (Yunancada “öncü adam”) kelimesini icat etti ve popüler hale getirdi.

Yetişkin Eğitiminin İlkeleri

Knowles, yetişkinlerin nasıl öğrendiği hakkında çeşitli varsayımlarda bulunmuş ve bunları ilk olarak 1973'te yayınlanan "Yetişkin Öğrenci: İhmal Edilen Bir Tür" adlı kitabında tanımlamıştır. řu anda, en son 7. baskı (Knowles ve diğerleri, 2011) altı varsayımı saymaktadır.

Eğitim tasarımı ve sunumunda yardımcı olan:

1) Öğrencilerin **NEDEN** öğrendiklerini bilmeleri gerekir.

Yetişkinlerin bir şeyi öğrenmeden önce neden öğrenmeleri gerektiğini bilmeleri gerekir. Katılımcıların bu bilgi veya içeriğin kendilerini nasıl etkileyeceğini, neden önemsemeleri gerektiğini ve nasıl bir fark yaratacağını bilmeleri gerekir. Bir eğitmen olarak şunları yapabilirsiniz (Biech, 2017):

- Öğrencilerin eğitimin amacını mümkün olduğunca erken bilmelerini sağlayın.
- Eğitim etkinliğinin amacını mevcut oturumla ilişkilendirin.
- Öğrenme hedeflerinin açık olduğundan emin olun.
- Gerekirse oturum/etkinlik için katılımcıların beklentilerini ele alın.
- Öğrencilerin sorularını teşvik edin.

Yetişkin Eğitiminin İlkeleri

2) Öğrencilerin bir benlik kavramı vardır.

Yetişkinlerin benlik kavramı, büyük ölçüde kendi kendini yönetmeye yönelik bir harekete bağlıdır. Yetişkinlerin öğrenmede kendi kendilerini yönetmeleri, yani eğitimle ilgili kararlarından sorumlu olmaları gerekir.

Bir eğitimci olarak şunları yapabilirsiniz:

- Eğitimlerinin planlanması ve değerlendirilmesine katılımcıları dahil edin.
- Yetişkin öğrencilerin ihtiyaçlarını ve kendi öğrenme hedeflerini belirlemelerine yardımcı olun.
- Kendi öğrenme deneyimlerini yönlendirmek için katılımcılara daha fazla sahiplik verin.
- Katılımcıları bir şeyler istemek veya onlardan bir şeyler istemek yerine yapmaya davet edin.
- Gerçekleri sağlamadan önce öğrencileri araştırmaya yönlendirin.

3) Öğrenciler önceki yaşam deneyimlerini getirir.

Yetişkin öğrenenler, bir temel sağlayan, öğrenme etkinlikleri için geniş bir kaynak sağlayan ve büyük katkı sağlayan önceki deneyimlere (hem başarılı hem de başarılı olmayan) sahiptir.

Bir eğitimci olarak şunları yapabilirsiniz:

- Eğitimi tasarlamadan önce, öğrencilerin mevcut bilgi, beceri ve tutum düzeylerini değerlendirin.
- Oturumunuzu öğrencilerin önceki deneyimleri üzerine inşa edin
- Katılımcıların yeni bilgi sağlamadan önce önceki deneyimlerini ifade etme şansına sahip olduklarından emin olun.
- Herkese faydalı olmak için odadaki uzmanlıktan yararlanmanın yollarını bulun.
- “Bilgi odadadır” ortamını teşvik edin.

Yetişkin Eğitiminin İlkeleri

4) Öğrenciler alaka düzeyini tercih eder. (Öğrenmeye hazır olma)

Yetişkinler tipik olarak bir yaşam durumuyla başa çıkma, bir görevi yerine getirme veya çeşitli sosyal rollere (çalışan, ebeveyn, eř, vatandaş vb.) geçme ihtiyacı yaşadıklarında öğrenmeye hazır hale gelirler. Yeni roller yeni bilgi gerektirir; bu nedenle, yetişkinlerin karşılaştıkları durumlarla veya üstlendikleri rollerle doğrudan ilgili eğitim, daha alakalı olarak görülecektir.

Bir eğitimci olarak şunları yapabilirsiniz:

- Katılımcıların işlerinde, pozisyonlarında, sosyal rollerinde karşılaştıkları gerçek yaşam sorunlarını ele alın.
- Gerçek günlük iř konularına odaklanan vaka çalışmaları, kritik olaylar ve rol oyunları geliştirin.
- Edinilen kavramların gerçek hayatta nasıl uygulanabileceği üzerine düşünmek için zaman tanıyın.
- Öğrencilerle benzersiz durumları tartışmak için teneffüslerde ve seanstan sonra hazır olun.
- Öğrencilere karşı "desteklemek için oradayım/size yardım ediyorum" tutumu oluşturun.

Yetişkin Eğitiminin İlkeleri

5) Öğrenciler pratik yaklaşımı tercih ederler.

(Öğrenmeye oryantasyon)

Yetişkinlerin öğrenmeye yönelimi, okulda kullanıldığı gibi içerik veya konu odaklı olmaktan çok problem merkezlidir. Yetişkinler, daha iyi performans göstermelerine veya problemlerini çözmelerine yardımcı olacağına inandıkları şeyleri öğrenmeye enerjilerini ayırmaya isteklidirler.

Bir eğitimci olarak şunları yapabilirsiniz:

- Öğrencilerin ihtiyaçlarını ve ilgi alanlarını belirleyin ve bu ihtiyaçlara yanıt olarak içerik geliştirin.
- Oturum sırasında katılımcıların yeni bilgi veya beceriler konusunda uygulamalı bir pratiğe sahip olduğundan emin olun. ("yaparak öğrenme")
- Katılımcıları, ele alınması gereken tanımlanmış ve net sorunlarla eğitime gelmeye davet edin
- Gelecek için taahhütler ve eylem planı yazmaları için öğrencilere zaman ayırın.
- Katılımcıları sorularını göndermeye ve fikir eklemeye teşvik etmek için bir "park yeri" oluşturun.

6) Öğrenciler içsel olarak motive edilir.

Yetişkinler, eğitimi onlara zorla dayatmak yerine, aslında eğitimin peşine düşerler. Yetişkinler, dışsal motive edicilere (daha yüksek maaşlar) kıyasla içsel etkenlere (örneğin benlik saygısı) daha iyi yanıt verir.

Bir eğitimci olarak sizde aşağıdaki maddelere dikkat etmelisiniz.

- Katılımcıların kendileri olmalarını sağlayan güvenli bir öğrenme ortamı yaratın.
- Öğrencileri yaşam deneyiminde eşit meslektaşlar olarak kabul edin.
- Bire bir tüm katılımcıları tanıyın.
- Katılımcıların girdilerini olumlu olarak kabul edin.
- Öğrencilere olan güveni pekiştirmek için katılımcılara geri bildirim sağlayın.

yönderle
akademi

Eğitim Türleri

Formal Eğitim; planlı, programlı, bir amaç doğrultusunda belirli bir mekânda uzman kişilerin rehberliğinde, belirli kurallar ve belirli yöntemler doğrultusunda verilen eğitimidir. Okullarda verilen eğitimi buna örnek olarak verebiliriz.

Informal Eğitim; bireyin içerisinde bulunduğu ortamda kendi kendine sistemsiz ve denetimsiz bir şekilde ne öğrenileceği öngörülemeyen eğitimlerdir. Kişilerin çevrelerinden ya da kendi deneyimlerinden öğrenme süreci informal eğitim olarak değerlendirilir. Arkadaş gruplarından, evde aileden herhangi bir şeyi deneyerek kazanılan bilgiler informal eğitime örnektir.

Non-Formal Eğitim; yaygın eğitim olarak da bilinmektedir. Planlanmış ancak çizgileri keskin çekilmiş bir müfredat ya da sistemin dışında kalan, okul-dışı eğitim sürecidir. Sivil toplum kuruluşlarında, projelerde veya akran eğitiminde verilen eğitimler, atölyeler bunlara örnek olarak gösterilebilir.

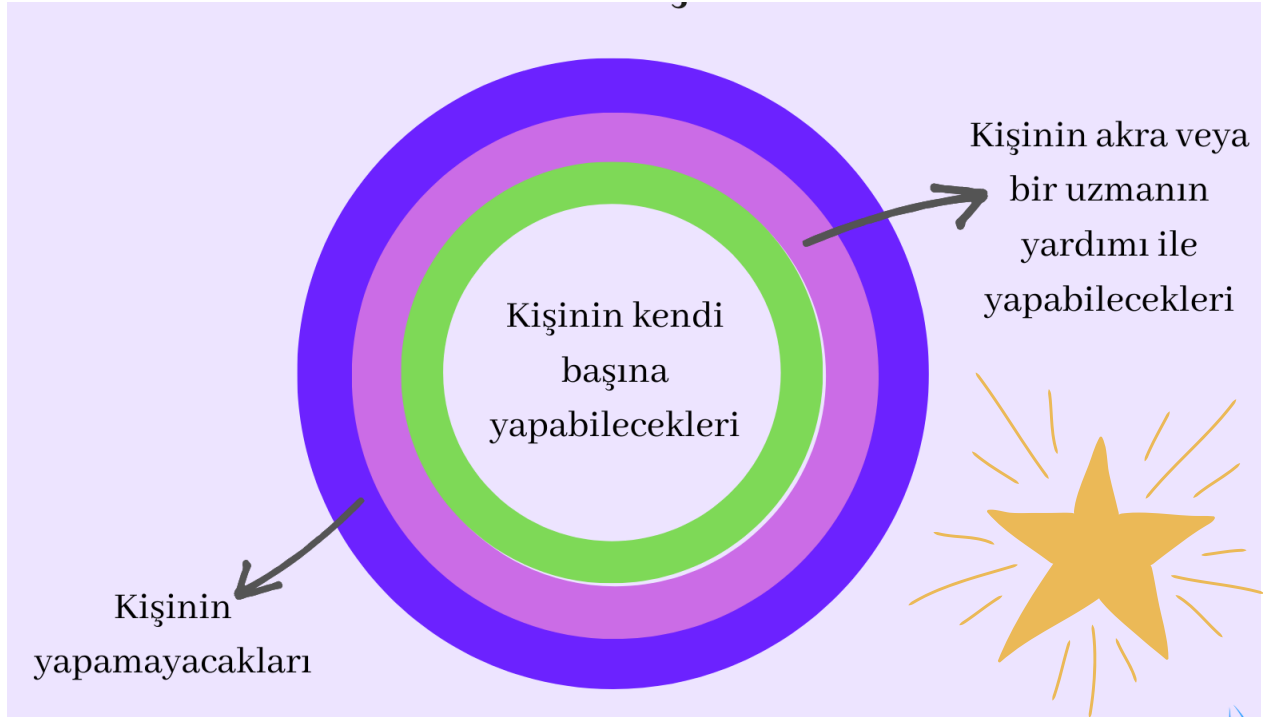

yönderle
akademi

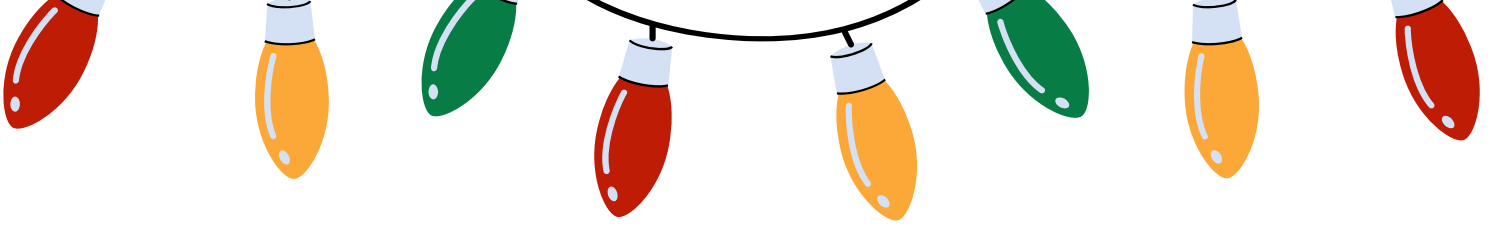

Deneyimsel öğrenme, sosyal yapılandırmacılığa dayanan, öğrenmenin; öğretmen, eğitmen, kolaylaştırıcı veya özel öğretmen gibi “daha bilgili diğerlerinin” varlığı ile belirli bir kültür içinde meydana gelen, birlikte oluşturulmuş bir sosyal süreç olduğunu varsayan bir paradigmadır. Bu anlamda öğrenme, bilinen ve bilinmeyen arasında devam eden bir anlam inşa etme sürecidir.

Bu sınır, çocukların öğrenmesini ve bilişsel gelişimini inceleyen bir Sovyet psikoloğu olan Lev Vygotsky (1896-1934) tarafından Yakınsal Gelişim Bölgesi (ZPD) olarak tanımlanır:

Yakınsal Gelişim Alanı

Bir öğrencinin ZPD'de ilerleyebilmesi için, eğitimciler, öğrenciye ZPD içindeki bir görevde ustalaşmak için verilen ek bir destek olarak yapı iskelesini kullanır. Bu gelişim sürecimize yardımcı olan birkaç adım vardır.

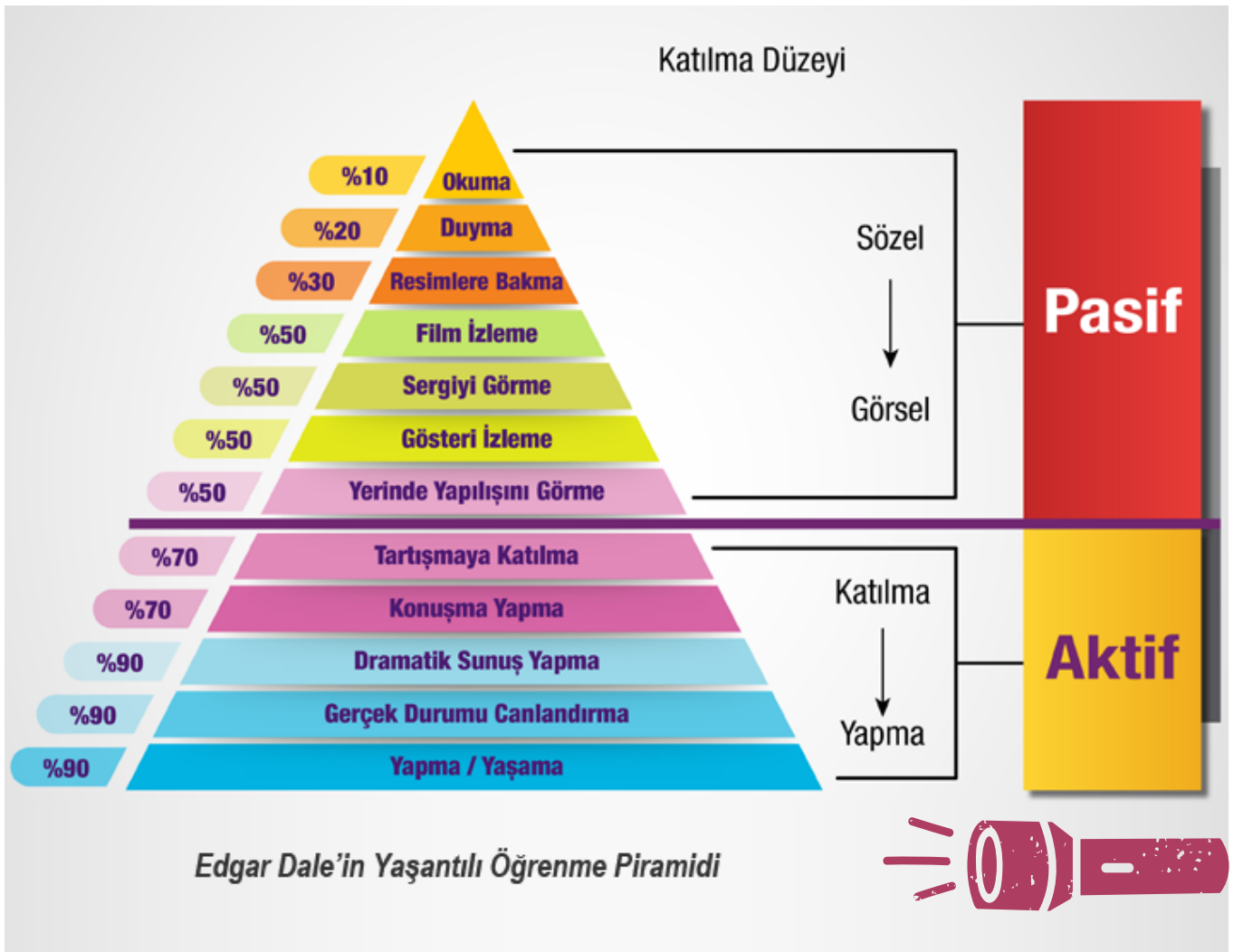
Bunlar;

1. Öğrencinin göreve olan ilgisini kazanmak ve sürdürmek,
2. Görevi basitleştirmek,
3. Çözüme yardımcı olacak belirli yönleri vurgulamak,
4. Öğrencinin hayal kırıklığı seviyesini kontrol etmek,
5. Görevi göstermek,
6. İçeriği, öğrencilerin halihazırda anladıkları veya yapabilecekleri ile ilişkilendirmek,
7. Öğrencilere yardımcı olmak için sözlü ipuçlarını ve istemleri kullanmak,

Öğrenci, iskele avantajı ile görevde ustalaştığında, iskele daha sonra kaldırılabilir ve öğrenci daha sonra görevi kendi başına tekrar tamamlayabilir.

Deneyim Konisi

Dale'in Deneyim Konisi, öğretim tasarımı ve öğrenme süreçleriyle ilgili çeşitli teorileri içeren bir modeldir. 1960'larda Edgar Dale, öğrencilerin "duydıkları", "okudukları" veya "gözlemlenenler" in aksine "yaptıkları" ile daha fazla bilgiyi hatırladıklarını kuramlaştırdı. Araştırmaları, Deneyim Konisi'nin geliştirilmesine yol açtı. Günümüzde bu "yaparak öğrenme", "deneyimsel öğrenme" veya "eylemsel öğrenme" olarak bilinir hale geldi.

Deneyim Konisi

Eğitmenler Deneyim Konisini Nasıl Kullanabilir?

Dale'in araştırmasına göre, en tepedeki en az etkili yöntem, sözlü sembollerle sunulan bilgilerden öğrenmeyi, yani konuşulan kelimeleri dinlemeyi içerir. Alttaki en etkili yöntemler, uygulamalı veya saha deneyimi gibi doğrudan, amaçlı öğrenme deneyimlerini içerir. Doğrudan amaca yönelik deneyimler, gerçekliği ya da gerçek, günlük yaşamdaki gizli şeyleri temsil eder. Koni, çeşitli ğretim yöntemleri için ortalama tutma oranını gösterir. Koni boyunca ne kadar ilerlerseniz, öğrenme o kadar büyük olur ve daha fazla bilginin akılda tutulması olasıdır. Ayrıca, bir ğretim yöntemi seerirken öğrencileri sürece dahil etmenin bilgiyi akılda tutmayı güçlendirdiğini hatırlamanın önemli olduğunu öne sürer.

“Eylem-ğrenme” tekniklerinin %90'a kadar kalıcılık sağladığını ortaya koyuyor. İnsanlar en iyi algısal öğrenme stillerini kullandıklarında öğrenirler. Algısal ğrenme stilleri duysal temellidir. Bir kaynakla etkileşimde ne kadar çok duysal kanal mümkün olursa, birçok öğrencinin ondan öğrenme şansı o kadar artar. Dale'e göre, eğitmenler daha gerçek yaşam deneyimlerine dayanan ğretim etkinlikleri tasarlamalıdır.

Dales'in deneyim konisi, eğitmenlerin kaynaklar ve etkinlikler hakkında karar vermelerine yardımcı olan bir araçtır. Eğitmen aşağıdakileri sorabilir:

- Öğrencinin bu eğitici kaynakla ilgili deneyimi koninin neresine sığacak? Gerçek hayattan ne kadar uzak?
- Sınıfta ne tür bir öğrenme deneyimi sağlamak istiyorsunuz?
- Bu eğitici kaynak, ders kitabı tarafından sağlanan bilgileri nasıl zenginleştirir?
- Öğrenciler bu eğitici materyali öğrenmek için ne ve kaç duyu kullanabilirler?
- Öğretim materyali öğrenmeyi geliştiriyor mu?

Kaynakça

Yansıma Soruları

- Yetişkin için nasıl bir öğrenme ortamı hazırlayabilirim?
- Eğitimim için hangi yöntemi/yöntemleri kullanmak daha yararlı olur?
- Eğitimime gerçek yaşam deneyimini nasıl entegre edebilirim?

Faydalı Linkler

- <https://www.youtube.com/watch?v=dqTTojTija8>
- https://www.queensu.ca/teachingandlearning/modules/active/documents/Dales_Cone_of_Experience_summary.pdf

Kitaplar

- Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme, Figen Ereş - Pegem Akademi
- Ezilenlerin Pedagojisi, Paulo Freire - Ayrıntı Yayınları
- Öğrenmeyi Öğrenme, Cemal Kondu - AZ Yayınları
- Sosyal Teori ve Eğitim foucalult, habermas, bourdieu ve derrida'yı anlamak, Mark Muphy - Eğitim Yayınevi
- Training for Dummies

Kaynakça

- Ereş, F. (2019) *Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme*, Pegem Akademi
- Vygotsky, L. S. (1978) *Mind in society: the development of higher psychological processes*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- YTA 2018 *Adult Learning Handout*, Lyda Michopoulou, Steve Borg.

